

Čtvrtek, 10. května 2012

3. V případě, že je porušení způsobeno zveřejněním tiskoviny nebo vysíláním, je za zemi, v níž dochází nebo pravděpodobně dojde k nejzávažnějšímu poškození, považována země, již je hlavně určena tiskovina nebo vysílání, nebo pokud toto není zřejmé, země, ve které je prováděna redakční kontrola, a použijí se právní předpisy této země. Země, již je tiskovina nebo vysílání určeno, je určena zejména jazykem tiskoviny nebo vysílání nebo počtem prodaných výtisků nebo počtem diváků/posluchačů v dané zemi poměrně k celkovému množství prodaných výtisků nebo počtu diváků/posluchačů nebo kombinací těchto faktorů.

4. Pro právo na odpověď či odpovídající opatření a preventivní opatření nebo zdržovací opatření proti vydavateli nebo vysílateli, co se týče obsahu tiskoviny nebo vysílání a porušení soukromí nebo osobnostních práv v důsledku zpracování osobních údajů, je rozhodným právem právo země, v níž má vydavatel, vysílatel nebo správce obvyklé své sídlo.

Obchodní a investiční strategii EU pro oblast jižního Středomoří po arabském jaru

P7_TA(2012)0201

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. května 2012 o strategii Obchodem za změnu: obchodní a investiční strategie EU pro jižní Středomoří v návaznosti na jarní revoluce v arabském světě (2011/2113(INI))

(2013/C 261 E/04)

Evropský parlament,

- s ohledem na prohlášení z Barcelony ze dne 28. listopadu 1995, které ustanovilo partnerství mezi Evropskou unií a zeměmi jižního Středomoří, a na pracovní program, jenž byl během této konference přijat,
- s ohledem na svá usnesení ze dne 27. října 2005 o revidovaném barcelonském procesu ⁽¹⁾ a ze dne 25. listopadu 2009 o evropsko-středomořském hospodářském a obchodním partnerství před konáním osmé konference ministrů obchodu států evropsko-středomořského partnerství ⁽²⁾,
- s ohledem na společné sdělení Evropské komise a vysoké představitelky adresované Evropské radě, Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 8. března 2011 s názvem „Partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu s jižním Středomořím“ (COM(2011)0200),
- s ohledem na společné sdělení Evropské komise a vysoké představitelky adresované Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 25. května 2011 s názvem „Nový přístup k sousedství, jež prochází změnami“ (COM(2011)0303),
- s ohledem na společné sdělení Evropské komise adresované Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 24. května 2011 s názvem „Dialog se zeměmi jižního Středomoří o migraci, mobilitě a bezpečnosti“ (COM(2011)0292),
- s ohledem na „Evropsko-středomořský obchodní plán pro období do roku 2010 a dále“, který byl přijat na osmé konferenci ministrů obchodu států Unie pro Středomoří v roce 2009,
- s ohledem na závěry evropsko-středomořských ministerských konferencí a ministerských konferencí jednotlivých odvětví konaných od doby zahájení barcelonského procesu, a zejména na závěry deváté konference ministrů obchodu Unie pro Středomoří, které se konaly dne 11. listopadu 2010,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 272 E, 9.11.2006, s. 570.

⁽²⁾ Úř. věst. C 285 E, 21.10.2010, s. 35.

Čtvrtek, 10. května 2012

- s ohledem na evropsko-středomořské dohody o přidružení mezi Společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Tuniskem ⁽¹⁾, Izraelem ⁽²⁾, Marokem ⁽³⁾, Jordánskem ⁽⁴⁾, Egyptem ⁽⁵⁾, Libanonem ⁽⁶⁾ a Alžírskem ⁽⁷⁾ na straně druhé a na evropsko-středomořskou prozatímní dohodu o přidružení týkající se obchodu a spolupráce mezi Společenstvím a Organizací pro osvobození Palestiny (ve prospěch palestinské samosprávy) ⁽⁸⁾;
- s ohledem na rozhodnutí Rady přidružení ES-Turecko č. 1/95 ze dne 22. prosince 1995 o provádění závěrečné etapy celní unie (96/142/ES) ⁽⁹⁾,
- s ohledem na dohodu o volném obchodu, nazývanou Agadirská dohoda, kterou dne 25. února 2004 podepsalo Jordánsko, Egypt, Tunisko a Maroko,
- s ohledem na studii o dopadu udržitelnosti evropsko-středomořské oblasti volného obchodu, kterou vypracoval Institut pro politiku a řízení rozvoje Manchesterské univerzity,
- s ohledem na regionální strategický dokument (2007–2013), na regionální orientační program pro evropsko-středomořské partnerství (2007–2013) a na cíle, které jsou v něm uvedeny ⁽¹⁰⁾, a na prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 29. července 2011 ohledně druhé části ročního akčního programu pro středomořskou oblast na rok 2011, která bude financována z rozpočtové linie 19 08 01 01 souhrnného rozpočtu Evropské unie ⁽¹¹⁾,
- s ohledem na činnost Nástroje pro evropsko-středomořské investice a partnerství, zejména na schůzi ministrů, která se konala dne 12. července 2011 v Bruselu, a na jeho výroční zprávu zveřejněnou dne 8. srpna 2011,
- s ohledem na rozhodnutí Rady guvernérů Evropské banky pro obnovu a rozvoj ze dne 5. října 2011 uvolnit prostředky pro země jižního a východního Středomoří,
- s ohledem na činnosti Parlamentního shromáždění Unie pro Středomoří,
- s ohledem na činnost Unie pro Středomoří,
- s ohledem na rozhodnutí Rady ze dne 14. prosince 2011 o směrnici pro vyjednávání o obsáhlých a komplexních dohodách o volném obchodě s Egyptem, Jordánskem, Marokem a Tuniskem,
- s ohledem na svá usnesení ze dne 6. dubna 2011 o budoucí evropské mezinárodní investiční politice ⁽¹²⁾, ze dne 7. dubna 2011 o přezkumu evropské politiky sousedství – jižním rozměru ⁽¹³⁾ a usnesení ze dne 14. prosince 2011 o přezkumu evropské politiky sousedství ⁽¹⁴⁾,
- vzhledem ke všem usnesením, která Parlament přijal v souvislosti s arabským jarem na téma svobody náboženského vyznání, přesvědčení a svědomí coby základních a všeobecných hodnot, jež mají zásadní význam pro rozvoj demokracie a hospodářství;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 97, 30.3.1998, s. 2.

⁽²⁾ Úř. věst. L 147, 21.6.2000, s. 3.

⁽³⁾ Úř. věst. L 70, 18.3.2000, s. 2.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 129, 15.5.2002, s. 3.

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 304, 30.9.2004, s. 39.

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 143, 30.5.2006, s. 2.

⁽⁷⁾ Úř. věst. L 265, 10.10.2005, s. 2.

⁽⁸⁾ Úř. věst. L 187, 16.7.1997, s. 3.

⁽⁹⁾ Úř. věst. L 35, 13.2.1996, s. 1.

⁽¹⁰⁾ C(2007)0672.

⁽¹¹⁾ C(2011)5381.

⁽¹²⁾ Texty přijaté, P7_TA(2011)0141.

⁽¹³⁾ Texty přijaté, P7_TA(2011)0154.

⁽¹⁴⁾ Texty přijaté, P7_TA(2011)0576.

Čtvrtek, 10. května 2012

- s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
- s ohledem na zprávu Výboru pro mezinárodní obchod a stanoviska Výboru pro zahraniční věci a Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova (A7-0104/2012),
- A. vzhledem k tomu, že arabské jaro přineslo největší politické změny v evropském sousedství od pádu Berlínské zdi a poskytlo EU příležitost spojit zájmy své zahraniční politiky a obchodní zájmy s klíčovými hodnotami lidských práv, demokracie a svobodné společnosti; vzhledem k tomu, že Unie musí v souladu s článkem 8 Smlouvy o Evropské unii rozvíjet se zeměmi ve svém sousedství výsadní vztahy s cílem vytvořit prostor prosperity a dobrých sousedských vztahů založený na hodnotách Unie a vyznačující se úzkými a mírovými vztahy spočívajícími ve spolupráci, což je jediným klíčem k trvalé stabilitě, bezpečnosti a hospodářskému rozvoji a pokroku Evropy;
- B. vzhledem k tomu, že EU má výlučnou pravomoc v obchodní a investiční politice, což jí umožňuje efektivně reagovat na nastalé zvraty a přispívat k hospodářskému a sociálnímu pokroku v zemích jižního Středomoří;
- C. vzhledem k tomu, že Lisabonská smlouva řadí mezinárodní obchod ke třem oblastem vnější činnosti EU a žádá, aby byl v souladu s ostatními politikami: s politikou v oblasti zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje; vzhledem k tomu, že obchod byl vždy silným pilířem v politice sousedství a zpravodaj vítá, že tato skutečnost byla vyzdvížena ve sděleních Komise nazvaných „Nový přístup k sousedství, jež prochází změnami“ a „Partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu s jižním Středomořím“;
- D. vzhledem k tomu, že mezi občanskými společnostmi zemí jižního Středomoří převládá názor, že by EU měla v jejich politických a hospodářských přeměnách aktivněji pomáhat;
- E. vzhledem k tomu, že na hospodářskou a politickou obnovu po arabském jaru nedohlíží žádné regionální instituce, které by vykonávaly obdobnou úlohu jako Rada Evropy a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě pro oblast střední a východní Evropy a střední Asie;
- F. vzhledem k tomu, že neexistuje žádná zvláštní evropsko-středomořská finanční instituce a že zkušenosti, které banka EBRD získala v minulých letech v průběhu přechodu střední a východní Evropy, by jí měly umožnit hrát pozitivní úlohu v zemích jižního Středomoří; s politováním však konstatuje, že několik členských států EU ještě neratifikovalo změny dohody o EBRD, na jejichž základě by tato banka byla v oblasti Středomoří plně funkční;
- G. vzhledem k tomu, že v čele hospodářství zemí jižního Středomoří zatím stále nedemokratičtí vůdcové, kteří sledovali prospěch pouze několika vybraných lidí a často přehlíželi potřeby nejzranitelnějších osob; vzhledem k tomu, že nyní byla sesazena řada diktátorů, což přináší nové příležitosti pro otevření hospodářství tohoto regionu a vytvoření skutečného tržního hospodářství;
- H. vzhledem k tomu, že EU již má celní unii s Tureckem a stávající dohody o volném obchodu se zeměmi jižního Středomoří, přičemž výjimku tvoří Sýrie, která nepodepsala konečné znění sjednaného balíčku, a Libye, s níž byla v únoru roku 2011 pozastavena jednání kvůli vypuknutí občanské války;
- I. vzhledem k tomu, že členství ve Světové obchodní organizaci (WTO) není nezbytným předpokladem pro zahájení obchodních jednání, což dokazují ustanovení o obchodu zahrnutá do dohod o přidružení s Libanonem a Alžírskem, prozatímní dohody s palestinskými územími, pozastavená jednání s Libyí a neratifikovaná dohoda se Sýrií;
- J. vzhledem k tomu, že evropsko-středomořská zóna volného obchodu je nejambicióznějším hospodářským projektem, který vznikl na základě prohlášení z Barcelony, avšak nepodařilo se ji dokončit do stanoveného termínu v roce 2010, což bylo z velké části způsobeno konflikty v regionu a nedostačným zapojením v rámci středomořského regionu (jih-jih);

Čtvrtek, 10. května 2012

- K. vzhledem k tomu, že hospodářská krize v roce 2008 měla přímý dopad na hlavní hospodářské hybné síly zemí jižního Středomoří a že sociální a politické zvraty v Tunisku, Egyptě, Sýrii a v Libyi během arabského jara hospodářský pokles v těchto zemích ještě prohloubily; vzhledem k tomu, že ne ve všech zemích jižního Středomoří proběhlo arabské jaro stejným způsobem, jelikož v některých zemích jsou stále u moci původní režimy, zatímco jiné země prochází trvajícím obdobím sociálních nepokojů, které jejich hospodářství dále oslabuje;
- L. vzhledem k tomu, že arabské jaro odhalilo strukturální a systémové slabiny regionu v obchodní a fiskální oblasti, zejména náchylnost k prudkým nárůstům na komoditních trzích, a každá nová obchodní strategie pro Středomoří, chce-li naplnit očekávání občanů, se musí zabývat těmito nedostatkami, podporovat potravinovou soběstačnost a zajišťování potravin a ukončit finanční spekulace s potravinovými komoditami;
- M. vzhledem k tomu, že vážné obavy i nadále vyvolává chronická nezaměstnanost, především mladých lidí, a nedostatečná diverzifikace trhu; vzhledem k tomu, že ve většině zemí jižního Středomoří přetrvává vysoká míra dlouhodobé strukturální nezaměstnanosti a neformální práce, včetně dětské práce, přičemž tato situace se ještě zhoršila v zemích, které během arabského jara prošly silnými sociálními nepokoji; vzhledem k tomu, že podle odhadů Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) bude v příštích deseti letech nutné v této oblasti vytvořit přibližně 25 milionů nových pracovních míst, má-li se udržet stávající úroveň zaměstnanosti;
- N. vzhledem k tomu, že dospívající mládež (ve věku od 10 do 19 let) představuje 20 % obyvatelstva a míra nezaměstnanosti osob ve věku mezi 15 a 24 lety je přibližně 25–30 % a účast žen na trhu práce je stále velmi nízká; vzhledem k tomu, že míra nezaměstnanosti je mimořádně vysoká mezi absolventy, což vede k odlivu mozků a ke ztrátě lidských zdrojů;
- O. vzhledem k tomu, že nejvyšším zájmem Evropské unie je vymezit si vysoké cíle v oblasti hospodářské spolupráce a přijmout strategii, která přinese oběma stranám prospěch, odpovědnost i flexibilitu a podpoří přechod k demokracii a ochranu lidských práv;

Obecné úvahy

1. domnívá se, že arabské jaro je jedinečná historická událost vyvolaná lidskou touhou po svobodě, demokratických právech a lepších životních podmínkách; vyjadřuje hluboké zarmoucení nad ztrátami na životech, k nimž došlo v boji proti zkorumpovaným diktaturám;
2. je si vědom faktu, že po těchto obětech panují ve společnostech zemí jižního Středomoří obrovská očekávání toho, že EU podpoří demokratické reformy a skutečný hospodářský rozvoj ve prospěch všech mnohem rozsáhlejším a spravedlivějším způsobem;
3. konstatuje, že přínosy revolucí arabského jara ještě nebyly zcela konsolidovány a že EU musí jednat rychle a provést svůj program Obchodem za změnu, neboť kromě toho, že obchod přináší okamžité hospodářské výhody, je také účinným nástrojem pro konsolidaci demokracie a podporu stability, jelikož pomáhá předcházet korupci, přispívá ke spravedlivějšímu rozdělování bohatství a zlepšuje postavení široké veřejnosti; vybízí přechodné orgány, aby uskutečnily mírový přechod ke skutečné demokracii; vyzývá vnitrostátní orgány, aby respektovaly právo občanů své země na pokojné demonstrace a zdržely se jakýchkoli násilných represí;
4. v této souvislosti vítá vytvoření pracovní skupiny EU-Tunisko, tedy první pracovní skupiny založené společně s jednou ze zemí jižního Středomoří s cílem lépe koordinovat podporu poskytovanou této zemi ve fázi přechodu ze strany EU a mezinárodního společenství; s uspokojením konstatuje, že Parlament se zúčastnil první schůze skupiny; žádá místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku a Komisi, aby Parlamentu i nadále umožňovaly podílet se na této i dalších iniciativách; vítá vytvoření monitorovací skupiny pro jižní Středomoří v rámci Parlamentu, která má sledovat reakci EU na krize ve středomořských zemích;

Čtvrtek, 10. května 2012

5. vítá spravedlivé a transparentní volby, které nedávno proběhly v Tunisku, současně s nimiž byly uskutečněny ekonomické, právní a sociální reformy a které jsou dobrým příkladem pro ostatní země tohoto regionu; zdůrazňuje význam svobodných a spravedlivých voleb pro zajištění jednoty těchto zemí, neboť umožňují vytvořit demokratické a pluralitní orgány vytvářející základy pro větší stabilitu a modernizované socioekonomické struktury, které jsou samy o sobě nezbytným předpokladem pro přilákání zahraničních investic a dosažení udržitelného růstu; zdůrazňuje, že je zapotřebí, aby byly v zájmu otevření a modernizace socioekonomických struktur těchto zemí spolu s demokratickými změnami provedeny reformy v ekonomické, právní a sociální oblasti;
6. považuje veřejné zahraniční zadlužení zemí v severní Africe a na Blízkém východě za strašný dluh vzhledem k tomu, že jej vytvořily diktátorské režimy, většinou osobním obohacením politické a ekonomické privilegované vrstvy a nákupem zbraní, používaných často k utlačování vlastních obyvatel; vyzývá proto k opětovnému zvážení tohoto zadlužení, zejména dluhu souvisejícího s výdaji na zbrojení;
7. vyjadřuje politování nad tím, že se evropské společnosti podílely na vývozu zbraní a zboží dvojího užití do zemí s represivními režimy a že byly srovnány s narušením v oblasti technologií vyvolaným diktátorskými režimy; vyzývá Komisi, aby pro společnosti v EU vypracovala pokyny, jak v podobných situacích jednat v souladu se základními zásadami EU;
8. zdůrazňuje, že obchodní a investiční politika spadá pod výlučnou pravomoc EU a měla by být zdrojem inovativních, konkrétních nástrojů, skrze něž EU dosáhne cílů své zahraniční politiky, jimiž je demokracie, prosperita, stabilita a mír v regionu;
9. uznává, že EU musí ve vztahu k zemím jižního Středomoří ustanovit koordinovanou politiku, varuje však před univerzálním přístupem k arabskému jaru, protože i přesto, že tyto země mají mnoho společných rysů, prošly rozdílnými formami represivního vládnutí, liší se svou úrovní hospodářského rozvoje a potýkají se s různorodými sociálními a demografickými problémy;
10. zdůrazňuje, že jednou z hlavních rolí Evropského parlamentu je upevňovat politický dialog, vzájemné porozumění a důvěru mezi Evropou a třetími zeměmi, včetně zemí jižního Středomoří, kde by se Parlament měl zaměřit na šíření a prosazování demokratických reforem, plnohodnotných svobod a právního státu; zdůrazňuje, že tyto důležité úkoly založené na přímých vztazích by také mohly být způsobem, jak hodnotit plnění budoucích kritérií (v kontextu událostí a dosaženého pokroku) a jak provést nezbytné úpravy dohod o spolupráci, zejména v oblasti obchodu, investic nebo financí;
11. je si vědom skutečnosti, že v posledních deseti letech zastávala EU obsáhlejší a komplexnější přístup k dohodám o volném obchodu s představiteli většiny zemí jižního Středomoří, a to i přes zjevný nedostatek demokratické legitimacy jejích partnerů v jednáních; zdůrazňuje význam bezprostřední nutnosti stabilizovat demokratické procesy při vytváření nových sociálních a politických institucí, které pak v rámci jednání o obchodních dohodách mohou sloužit jako legitimní a informovaní partneři;
12. poukazuje na to, že EU je největším spotřebitelským trhem na světě a přístup na něj by měl být povolen pouze tehdy, pokud partnerské země berou závazek oboustranného otevření trhů vážně, z hospodářských reforem mají prospěch všichni obyvatelé partnerské země, včetně nejzranitelnějších osob, a partnerské země přijímají a plní politické, sociální a environmentální závazky;
13. uvádí, že mnoho zemí jižního Středomoří má obrovský hospodářský potenciál a některé mají k dispozici velké množství aktiv a přírodních zdrojů, které poskytnou příležitost pro hospodářský růst a rozvoj na obou stranách Středozemního moře, budou-li správně spravovány; je toho názoru, že proto je nutné zavést potřebná opatření a mechanismy, které zajistí rovnocenné normy v oblasti sociální, environmentální a rostlinolékařské;
14. vítá zamýšlený individuální přístup Komise zdola nahoru, který je založen na větší podmíněnosti a diferenciaci v rámci nedávné revize evropské politiky sousedství a na zásadě „více za více“, jež zajistí lépe zaměřenou pomoc EU každé sousední zemi a zaručí, že finanční prostředky budou odpovídat politickým ambicím; domnívá se, že úspěchy v oblasti demokratických reforem a osobních svobod by se měly zúročit zopakováním podobného procesu v oblasti hospodářství a obchodu, což by mělo být spojeno se svobodným zřizováním a vedením podniků, aby mohlo dojít k odstranění oligarchií, které mají v zemích jižního Středomoří tradičně dominantní postavení;

Čtvrtek, 10. května 2012

Dohody o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu a další tržní nástroje

15. poznamenává, že s řadou zemí jižního Středomoří má EU již uzavřené silné preferenční obchodní dohody v rámci dohod o přidružení; zdůrazňuje však, že žádný z těchto procesů není zcela dokončen, a je přesvědčen, že velký potenciál stále skýtá prohlubování hospodářských vztahů, především v oblasti regulace, a dlouhodobý cíl integrace do vnitřního trhu EU;

16. z toho důvodu bere na vědomí rozhodnutí vydat souhlas se zahájením jednání o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu s Egyptem, Jordánskem, Marokem a Tuniskem, jakmile budou dokončeny nezbytné přípravné postupy; domnívá se, že následné jednání o rozsahu vztahů by mělo vycházet ze zkušeností získaných v přípravných fázích jednání s východními partnery a dbát na zásadní politický význam toho, aby u partnerů, kteří jsou připraveni zahájit jednání, nedošlo ke zbytečným prodávám, avšak ani k ukvapeným krokům; domnívá se, že je zcela nezbytné zapojit všechny společenské síly, zejména nevládní organizace a odborové organizace, od počátku do všech obchodních jednání a konzultovat je s nimi;

17. je znepokojen tím, že Evropská služba pro vnější činnost dosud nezveřejnila podrobnosti o kritériích typu „více za více“, jimiž bude společně s jednáním o rozsahu vztahů určeno, zda je země způsobilá a připravena k otevření prohloubené a komplexní zóny volného obchodu; vyzývá tedy Evropskou službu pro vnější činnost k upřesnění těchto kritérií, aby byla zajištěna transparentnost procesu a aby partnerské země měly předem informace o tom, kde je nutné provést úpravy; trvá na tom, že ústředním bodem tohoto procesu musí být respektování demokratických institucí a dodržování základních práv, včetně svobody projevu a sdružování a ochrany náboženských menšin, dodržování mezinárodního pracovního práva, úmluv MOP a Úmluvy OSN o právech dítěte (UNCRC) a iniciativ vybízejících ke zrušení trestu smrti, a domnívá se, že by tento proces měl reagovat na výrazná zlepšení nebo zhoršení situace v partnerských zemích během přípravné fáze a v průběhu samotných jednání; trvá na tom, že v rámci jednání o rozsahu vztahů by měla být určena přiměřená úroveň hospodářské otevřenosti a ukazatel toho, do jaké míry mají všechny úrovně společnosti prospěch z obchodu a přímých zahraničních investic;

18. připomíná, že dohody o volném obchodu nejsou samoúčelné a že by měly být prospěšné pro každou zemi; zastává názor, že ustanovení o trhu by měla být spojena s posílenými doložkami o lidských právech, lepšími ustanoveními pro provádění a sledování a ambiciózní kapitolou o udržitelném rozvoji, v níž ústřední úlohu má občanská společnost, včetně ustanovení o sociální odpovědnosti podniků, neboť se tím posílí společná odpovědnost za celý proces;

19. vítá zaměření na překážky obchodu „za hranicemi“ a na zajištění souladu s *acquis* EU, konstatuje však, že u některých zemí stále je prostor k dalším jednáním o snížení cla; zdůrazňuje, že má-li prohloubená a komplexní zóna volného obchodu mít pro země jižního Středomoří skutečnou hodnotu, musí být EU připravena vyvíjet další úsilí v citlivých oblastech, jako je například zemědělství a služby spadající do režimu IV; v souvislosti s tím poznamenává, že EU má s těmito zeměmi v oblasti zemědělství významný celkový obchodní přebytek;

20. žádá Komisi, aby podporovala a prosazovala konkrétně spravedlivý obchod a iniciativy pro ekologické zemědělství, zejména na podporu drobných zemědělců, výrobců a družstev, neboť je to způsob, jak integrovat udržitelné zemědělské postupy a rozvoj venkova a současně rozvíjet dodavatelský řetězec s cílem zajistit evropským spotřebitelům kvalitní výrobky, sledovatelnost a standardy v sociální oblasti a oblasti životního prostředí;

21. poukazuje na význam zemědělství, které v zemích jižního Středomoří zaměstnává více než jednu třetinu pracujících obyvatel, a rozvoj venkova v procesu stabilizace s ohledem na to, že zejména v podmínkách zvýšené nestability na světových trzích přispívají k lepšímu zabezpečení dodávek potravin, spravedlivějšímu vytváření a rozdělování příjmů, vytváření pracovních míst a integraci žen a drobných zemědělců do hospodářství;

22. vítá proto záměr Komise podpořit rozvoj venkova prostřednictvím programu „evropský nástroj sousedství pro rozvoj zemědělství a venkova“, který by obsáhl investiční podporu a rozvíjel správní kapacity, přičemž by vycházel z osvědčených postupů, které EU získala při rozvíjení venkovských oblastí, a usnadnil tak modernizaci zemědělské produkce v souladu s normami EU pro kvalitu a bezpečnost potravin;

Čtvrtek, 10. května 2012

23. vítá rovněž závazek Komise uvedený ve společném sdělení ze dne 25. května 2011 (COM(2011)0303), jenž se týká poskytování finančních prostředků na pilotní programy pro zemědělský, venkovský a regionální rozvoj, které se budou opírat o rozsáhlé zkušenosti EU v těchto oblastech při co nejlepším využití úzké spolupráce s FAO, Světovou bankou a případně EIB;

24. vyzývá EU, aby v regionu podpořila rozvoj zdravé zemědělské výroby a venkova jako součást boje proti chudobě, která i nadále zůstává problémem venkovských oblastí, s cílem posílit proces stabilizace; proto kromě technických zlepšení zdůrazňuje i význam institucionálních a infrastrukturálních zlepšení (např. v oblasti zavlažování, zpracování, uskladnění, balení, přepravy, marketingových systémů a přístupu ke službám), jakož i význam vzdělávacích a programů odborné přípravy, a to zejména pro ženy a v situacích, kdy jsou výrobci špatně organizovaní a občanská společnost je slabá, jelikož i tyto faktory dále zpomalují rozvoj efektivního zemědělsko-potravinářského systému; zdůrazňuje úlohu osvětových služeb, které ulehčují šíření nových poznatků; podtrhuje, že obavy z globální změny životního prostředí a klimatu by měly vést k podpoře prosazování udržitelného využívání přírodních zdrojů a energie a kompatibilních výrobních postupů; zdůrazňuje, že vzhledem k rostoucí celosvětové poptávce po potravinách je nutné podporovat diverzifikaci výroby, která posílí odolnost vůči výkyvům trhu a ekologickým krizím;

25. dále – s cílem zabránit sociálnímu a ekologickému dumpingu mezi dotčenými zeměmi nebo mezi nimi a EU – žádá, aby opatření navržená Komisí na základě již uplatňovaných předvstupních postupů a vztahů k sousedním zemím Evropské unie posílila zavádění inovačních aktivit určených k podpoře místního know-how, poskytování odborné přípravy zaměřené na způsob organizování producentů a rozvoj místních a regionálních trhů, a to prostřednictvím výměny osvědčených postupů mezi zeměmi Středomoří a s EU;

26. upozorňuje na případný přínos větší integrace mezi severoafrickými a subsaharskými státy, a klade důraz na nutnost učinit kroky na globální úrovni s cílem vyhnout se všem druhům jednostranných opatření, která jsou často prováděna v reakci na potravinovou krizi a extrémní klimatické podmínky;

27. zdůrazňuje, že pro hospodářský rozvoj zemí jižního Středomoří mají zvláštní význam přímé zahraniční investice, jelikož míra investic je buď nedostatečná nebo příliš zaměřená na suroviny těžebního průmyslu; žádá Komisi, aby zajistila, že prohloubená a komplexní zóna volného obchodu a investiční úsilí v regionu budou koordinovány tak, aby podporovaly hospodářskou diverzifikaci;

28. konstatuje však, že předchozí snahy o dojednání odvětvové úpravy v rámci dohod o přidružení skončily neúspěchem; žádá Komisi, aby podněcovala země jižního Středomoří k jednání o investicích a dalších „singapurských otázkách“, jako jsou služby v rámci prohloubené a komplexní zóny volného obchodu; domnívá se, že Komise by měla v případě potřeby používat nesorozměrné provádění a k citlivým odvětvím dotčených zemí přistupovat flexibilně;

29. zdůrazňuje, že je důležité, aby otevření trhu šlo ruku v ruce s výraznější technickou podporou partnerských zemí a jejich podniků, které díky tomu budou moci v maximální míře využít nabízených příležitostí; uznává, že takovou pomoc již EU poskytuje, domnívá se však, že tyto programy by se měly více zaměřit na malé a střední podniky, mimo jiné rozšířením strategie EU pro pomoc v oblasti obchodu;

30. žádá Komisi, aby pomocí prohloubené a komplexní zóny volného obchodu sjednotila normy v oblasti regulace, zejména co se týče technických norem a předpisů, hygienických a rostlinolékařských opatření, pravidel pro transparentnost při zadávání veřejných zakázek, politiky na ochranu spotřebitele, norem ochrany duševního vlastnictví, zjednodušení trhu/clo a odstranění necelních překážek; poukazuje na to, že dohody o přidružení se takovou spoluprací dostatečně nezabývají a že je nutné navýšit míru zapojení EU;

Čtvrtek, 10. května 2012

31. v tomto ohledu vítá skutečnost, že na technickou spolupráci byly vyčleněny dodatečné prostředky a trvá na tom, že by měly být co nejdříve k dispozici generálnímu ředitelství Komise pro rozvoj a spolupráci (GR DEVCO) a delegacím EU pracujícím přímo na místě;

32. uznává, že prohloubená a komplexní zóna volného obchodu by měla být hlavním cílem, je si však vědom skutečnosti, že Komise mezitím pokračuje v odvětvových jednáních v rámci dohod o přidružení, k čemuž patří dohody o posuzování shody a akceptaci průmyslových výrobků, dohody o zemědělství a rybolovu, dohody o službách a investicích opatření pro urovnávání sporů; vyzývá Komisi, aby rovněž zvažila aktualizaci stávajících odvětvových dohod se zeměmi, jimž je možné předložit lepší nabídky, ale u nichž v tuto chvíli není možné uzavřít prohloubenou a komplexní dohodu o volném obchodu; žádá Komisi, aby komplexněji posoudila, kdy a jakým způsobem se tyto procesy konečně spojí s budoucími prohloubenými a komplexními dohodami o volném obchodu a zajistila, aby zánik členství ve všeobecném systému celních preferencí v roce 2014 neměl negativní dopad na přístup zemí jižního Středomoří na trh EU, a to ani na jednu skupinu výrobků;

33. žádá Komisi, aby rovněž vypracovala strategii pro partnerské země, zahrnuté do přístupu „více za více“, s nimiž není uzavřena jakákoli dohoda nebo které nejsou bezprostřední cílovou zemí pro prohloubenou a komplexní dohodu o volném obchodu, zejména pro ty, které ještě nejsou členy Světové obchodní organizace, jako je Libye a Libanon; zdůrazňuje, že je sice třeba nadále poskytovat technickou pomoc, která tyto země posune směrem ke členství ve Světové obchodní organizaci (WTO), avšak pouze tato pomoc nestačí, a měla by proto být vhodným způsobem doplněna o dohody slučitelné s WTO, neboť ty přinesou užitek kratším časovým horizontu;

Posílení postavení malých a středních podniků jako nástroj hospodářské demokratizace

34. je přesvědčen o tom, že má-li být obchodní strategie pro tento region úspěšná, měla by posílit úlohu malých a středních podniků, které v některých zemích zajišťují až 30 % zaměstnanosti; uznává význam mikropodniků, které tvoří 98,1 % malých a středních podniků v Egyptě, 97,8 % v Maroku, 89,1 % v Jordánsku, ovšem jen 9,2 % v Tunisku;

35. je znepokojen vysokým počtem neregistrovaných malých a středních podniků, které působí na „černém trhu“ a tím, že podíl neoficiální zaměstnanosti (kromě zemědělství) dosahuje v některých v zemích jižního Středomoří až 70 %; je přesvědčen, že má-li v regionu dojít k výraznému hospodářskému růstu, obchodní strategie EU by měla neregistrované podniky podněcovat k legalizaci svého postavení; naléhavě vyzývá Komisi, aby podporovala programy budování správní kapacity, konkrétně v oblasti registrace podniků, zaměstnanosti a sociálních záležitostí, a aby věnovala zvláštní pozornost budování kapacity v oblasti právních služeb, což zajistí lepší přípravu pro řízení požadovaných reforem;

36. s politováním konstatuje, že přístup malých a středních podniků a družstev k investicím je velmi omezený a trvá na tom, že je nutné zajistit řádný přístup k financování prostřednictvím spolehlivých, dostupných a uživatelsky přívětivých ustanovení o mikropůjčkách a systémech protizáruky, které by poskytla Evropská investiční banka; věří, že tyto systémy usnadní příjemcům provádět inovace a restrukturalizace způsobem, který jim umožní využívat potenciálu vnitřního trhu EU;

37. zdůrazňuje, že je důležité podporovat podnikání přijetím potřebných opatření, která zajistí příznivé prostředí pro podnikatelskou činnost a jež do ní zapojí společnost; uvítal by zejména druhou fázi programu Invest in Med, jehož hlavní náplní je podporovat spolupráci mezi MSP a organizacemi, které je zastupují, v členských státech EU a zemích jižního Středomoří.

38. uznává roli Evropské investiční banky a jejího finančního nástroje pro evropsko-středomořské investice a partnerství, kterým podporuje malé a střední podniky v oblasti jižního Středomoří; vítá rozhodnutí navýšit horní hranici operací v tomto regionu o 1 miliard EUR, čímž se prostředky na tyto operace plánované na následující tři roky zvýší až na 6 miliard EUR; znovu potvrzuje, že by se EIB měla konkrétně zaměřit na investiční projekty určené malým a středním podnikům a na rozvoj projektů v oblasti infrastruktury, především pak infrastruktury energetické, vzhledem k potenciálu, který má tento region, a k pomoci, jež mu může EU poskytnout pro rozvoj a využívání tohoto potenciálu; trvá na tom, že EIB musí navýšit své správní kapacity za účelem kontroly svých zprostředkujících partnerských bank, které poskytují „globální půjčky“ podle kritérií cílů vnější činnosti EU, aby byly její operace zcela zodpovědné vůči veřejnosti;

Čtvrtek, 10. května 2012

39. vítá skutečnost, že se v oblasti Středozemního moře nedávno začala angažovat Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD) a že EU a několik jednotlivých členských států přislíbilo přispět dodatečnými prostředky na její činnost; naléhavě vyzývá Evropskou radu a Evropský parlament, aby urychleně ratifikovaly změny dohody o EBRD, na jejichž základě bude tato banka v oblasti Středozemního moře plně funkční; domnívá se, že celková výše finančních prostředků na investice EBRD v tomto regionu by měla být navýšena a že hlavními příjemci těchto investic by měly být malé a střední podniky; povzbuzuje malé a střední podniky, aby doložily své odhodlání tím, že budou dodržovat zásady demokracie, pluralismu a tržní ekonomiky, což jim umožní přístup k investicím v souladu s pravidly Evropské banky;

40. je přesvědčen, že má-li zóna volného obchodu řádně fungovat, je nezbytné, aby se podnikatelé mohli flexibilně pohybovat přes hranice; trvá na tom, že by EU měla usilovat o větší soudržnost mezi přístěhovaleckou a obchodní politikou;

41. konstatuje, že vízový styk je nadále problémem pro mnoho zástupců podniků ze zemí jižního Středomoří, kteří potřebují cestovat do EU na jednání, školení a z dalších obchodních důvodů; v tomto ohledu vítá nedávné sdělení s názvem „Dialog se zeměmi jižního Středomoří o migraci, mobilitě a bezpečnosti“, v němž Komise předpokládá zavedení dohod o zjednodušení vízového styku na podporu mobility, mimo jiné i mobility podnikatelů; domnívá se, že by měly být usnadněny postupy pro žadatele známé konzulátu „jako bezúhonné a spolehlivé osoby“ a žádá Komisi, aby jednání o těchto dohodách koordinovala s obchodními jednáními, a zajistila tak, že jejich provádění nebude pro malé a střední podniky příliš byrokratické;

Posílení Agadirského procesu

42. lituje, že se nepodařilo evropsko-středomořskou zónu volného obchodu zřídit do roku 2010, a doufá, že všichni partneři využijí impulsu, který poskytlo Arabské jaro, aby rychle provedli reformy, které jsou nezbytné pro vytvoření funkční zóny volného obchodu se vším, co k ní náleží, aniž by ve vztahu k výrobcům v EU narušovali hospodářskou soutěž;

43. navrhuje, aby se v rámci zavádění politiky volného obchodu pravidelně prováděla hodnocení dopadu, která by umožňovala aktivní a nepřetržité sledování vlivu této politiky na středomořské země jižní Evropy, a to v zájmu cíle dosáhnout pozitivního vlivu na život občanů a na ekonomické a výrobní systémy jednotlivých zemí.

44. zdůrazňuje, že zvláštní obchodní strategie pro danou zemi jsou sice vítány, tyto dohody by však neměly být na úkor regionální integrace; s politováním konstatuje, že obchod mezi zeměmi jihu je i nadále velmi omezený a v tomto ohledu bere na vědomí, že v roce 2009 pouze 6 % dovozu do zemí jižního Středomoří pocházelo z jiných zemí této oblasti, zatímco dovoz z EU činí 40 %; vyzývá nové demokraticky zvolené vlády, aby byly v porovnání se svými předchůdci otevřenější vůči obchodu se sousedními zeměmi;

45. uznává, že skupina zemí, které uzavřely Agadirskou dohodu, je jediným příkladem společného úsilí o obchod mezi zeměmi jihu, a povzbuzuje signatáře, aby rozšířili oblast své působnosti a obchodní vztahy; žádá Komisi, aby i nadále podporovala tuto skupinu jako základní kámen, na němž bude možné budovat obchodní strategii EU;

46. dále žádá Komisi, aby do dohod o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu vložila ustanovení umožňující určitou flexibilitu, aby jednotlivé dohody mohly být časem sloučeny s Agadirskou dohodou, a mohla tak vzniknout evropsko-středomořská oblast volného obchodu;

47. s uspokojením konstatuje, že byl okamžitě zaveden mechanismus usnadňování obchodu a investic, který poslouží jako databáze, v níž hospodářské subjekty mohou vyhledávat aktuální informace o podmínkách obchodu a investic v regionu; trvá na tom, že tento mechanismus by měl být aktivně předkládán podnikům v zemích jižního Středomoří a že by se z něj měl stát praktický zprostředkovatel obchodu v rámci tohoto regionu, nejen informační nástroj;

48. vítá regionální úmluvu o celoevropsko-středomořských preferenčních pravidlech původu, která by měla zahrnovat dodržování technického ujednání mezi EU a Izraelem ohledně výrobků pocházejících z izraelských osad; žádá Komisi, aby si pospíšila se zavedením nových pravidel původu v souladu s úmluvou o celoevropsko-středomořských preferenčních pravidlech původu, a to nejpozději do konce roku 2013, kdy země jižního Středomoří ztratí preference všeobecného systému celních preferencí a s nimi i výhodná pravidla původu;

Čtvrtek, 10. května 2012

Usnadnění přenosu znalostí a přímých kontaktů

49. vyzývá členské státy EU, aby zaujaly aktivnější přístup ke strategii EU pro jižní sousedství a nabídly studentům a studentkám z jakéhokoli sociálního a ekonomického prostředí a jakéhokoli etnického původu ze zemí jižního Středomoří rozsáhlejší stipendijní programy, zejména v oblasti ekonomie, podnikání, informačních technologií, komunikací a obchodu; vyzývá Komisi a místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku, aby bezodkladně navrhly zavedení programů Erasmus a Da Vinci pro oblast Euromed; podotýká, že ostatní aktéři v regionu, například země Rady pro spolupráci v Perském zálivu, tuto podporu zemím jižního Středomoří poskytují efektivněji; domnívá se, že skrze tyto výměny lze navázat trvalé kontakty s budoucími obchodní partnery zemí jižního Středomoří;

50. připomíná, že umělci, osobnosti působící v kultuře a bloggeři hráli svou úlohu a v některých arabských zemích přispěli k osvobození občanské společnosti v některých arabských zemích od diktátorských režimů a k přípravě půdy pro demokracii; vyzývá EU, aby do své obchodní politiky začlenila kulturní spolupráci, včetně společných iniciativ v oblasti umění, vzdělávání, sdělovacích prostředků, internetu a dalších klíčových odvětví, s cílem prosazovat lidská práva a demokracii;

51. žádá, aby byly neprodleně vytvořeny obchodní komory EU s partnerskými zeměmi, které podpoří společné obchodní činnosti a vzájemné výměny mezi hospodářskými partnery, včetně seminářů a obchodních veletrhů; s politováním konstatuje, že se v této oblasti nenachází žádné smíšené obchodní komory EU s výjimkou obchodní komory EU a Izraele;

Maximalizace dopadů činnosti EU

52. je pevně přesvědčen o tom, že obchodní iniciativy Komise je nutné podpořit větší přítomností pracovníků EU v oblasti obchodu; s politováním pohlíží na skutečnost, že delegace EU má v Tunisku pouze jednoho referenta pro obchod a v Jordánsku nemá vůbec žádné zastoupení, ačkoli s těmito zeměmi probíhá jednání o rozsahu vztahů pro zahájení rozhovorů o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu;

53. Dále je zásadní, aby EU v oblasti plně koordinovala svou činnost v oblastech obchodu, investic a finanční podpory, a docílila tak co největšího pozitivního dopadu; je znepokojen tím, že kvůli značnému počtu aktérů zapojených nejen v rámci EU, ale i v samotných partnerských zemích, a dalších vnějších aktérů, by bez dostatečné koordinace mohlo dojít k promrhání pracně vynaloženého úsilí nebo ke zdvojení činností;

54. poukazuje na to, že je nezbytné zlepšit koordinaci mezi finančními nástroji evropské politiky sousedství, jako je investiční nástroj sousedství, a různými evropskými, mezinárodními a regionálními finančními institucemi působícími v regionu, jako jsou Evropská investiční banka, EBRD a Světová banka, čímž se zajistí maximální efektivita a soudržnost; žádá Komisi, aby se chopila koordinace tohoto úsilí;

*

* *

55. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, EIB, EBRD, hlavám států a vlád a parlamentům členských států a zemí jižního Středomoří a Unii pro Středomoří.